

Republic of Moldova, Chișinău, MD-2012, 42 B, Alexandr Pușkin st.
Phone: +373 22 820 026, email: office@egov.md, web: <http://www.egov.md>

Nr. 3007-37 din 25.03.2020
La nr. unic 176/MJ/2020 din _____

Ministerul Justiției

Agenția de Guvernare Electronică (în continuare - AGE) a examinat *proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (număr unic 176/MJ/2020), autor – Ministerul Justiției, prezentat pentru avizare și, în limitele competenței instituției în domeniul modernizării serviciilor guvernamentale și e-Transformării guvernării, prezintă o propunere și obiecție la proiectul de lege, după cum urmează:*

La art. I. (amendamente la Legea nr. 69/2016 cu privire la organizarea activității notarilor):

la **pct.1**, de exclus cuvintele „alineatul (1)”, deoarece constatăm că, în redacția în vigoare, art.11 din Legea nr. 69/2016 este format din un sigur alineat, care nu este numerotat.

La art. II. (amendamente la Legea nr. 246/2018 privind procedura notarială):

la **pct.9**, **obiectăm în privința abrogării alineatului (1) al articolului 50 din Legea nr. 246/2018** și propunem ca acest amendament să fie examinată suplimentar sub aspectul oportunității.

Argumentele autorului în favoarea acestei intervenții, expuse în nota informativă la proiect, sunt greu de combătut, dat fiind că reprezintă poziția unui organ central de specialitate al administrației publice responsabil de elaborarea actelor normative în domeniul reglementării activității notarilor și a procedurii notariale. Totodată, considerăm că propunerea de renunțare la procedura de efectuare de către notari a înregistrării electronice provizorii a actului juridic sau a certificatului notarial în Registrul bunurilor imobile, este centrată exclusiv pe interesele comunității de notari și, poate chiar, confortul propriu al notarilor. Însă, amendamentul respectiv neglijează, în opinia noastră, drepturile și interesele legale ale cetățenilor, care solicită prestarea serviciului notarial respectiv, și nu ține cont de beneficiile ce le sunt oferite prin excluderea necesității de a se deplasa și de a se prezenta fizic, odată în plus, la organele cadastrale teritoriale pentru a efectua înregistrarea în Registrul bunurilor imobile a unui act juridic autentificat notarial sau a certificatului notarial eliberat.

Digitally signed by Fricățel Eduard
Date: 2020.03.26 18:55:16 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

În acest context, **propunem de expus articolul 50 în redacție nouă integral**, prin comasarea alineatului (1) și (2), și de a-l expune în următoarea redacție:

„Articolul 50. Înregistrarea de către notar a drepturilor în registrul bunurilor imobile

La cererea dobânditorului, notarul care a autentificat actul juridic, contractul sau a eliberat certificatul notarial referitor la un drept susceptibil de înregistrare în Registrul bunurilor imobile:

a) imediat după autentificarea actului juridic, contractului sau după eliberarea certificatului notarial, până la îndeplinirea altor proceduri notariale, dar nu mai târziu de sfârșitul zilei sale de muncă, conform programului de lucru, efectuează, prin aplicarea semnăturii electronice, înregistrarea provizorie a actului juridic, contractului sau certificatului notarial în Registrul bunurilor imobile. Înregistrarea provizorie în registrul bunurilor imobile se efectuează doar dacă bunurile și drepturile asupra acestora, care fac obiectul actului de dispoziție sau certificatului notarial, au fost supuse înregistrării de stat.

b) întreprinde alte acțiuni necesare pentru înregistrarea dreptului în Registrul bunurilor imobile.”.

De altfel, propunerea respectivă este susținută și de amendamentele propuse la Legea cadastrului bunurilor imobile nr.1543/1998 (*inițiativă legislativă nr. 78 din 26.02.2020*), avizată recent de către autoritățile/instituțiile interesate, la indicația Cancelariei de Stat nr. 31-06-1800 din 27.02.2020 – Ministerul Justiției fiind desemnat ca și autoritate responsabilă de prezentarea proiectului Avizului generalizat spre examinare Guvernului.

În situația în care se constată, la moment, anumite probleme tehnologice și lipsa condițiilor tehnice de accesare activă de către toți notarii a Registrului bunurilor imobile pentru a efectua aceste înregistrări, propunem, concomitent, **de a completa proiectul de lege cu o normă care să prevadă amânarea aplicării noului articol 50 din Legea nr.246/2018**, pe un termen rezonabil, care se propune de a fi stabilit de Ministerul Justiției de comun acord cu Camera Notarială și Agenția Servicii Publice.

**Șeful Secției juridice
și resurse umane**

Eduard FRICAȚEL

*Ex.: Dumitru Botea,
e-mail: dumitru.botea@egov.md
tel.: 022 820028*

Republic of Moldova, Chișinău, MD-2012, 42 B, Alexandr Pușkin st.
Phone: +373 22 820 026, email: office@egov.md, web: <http://www.egov.md>

Nr. 3007 - 106 din 05.11.2020
La nr. 03/7291 din 01.10.2020

Ministerul Justiției

Agenția de Guvernare Electronică a examinat **proiectul definitiv al hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (număr unic 176/MJ/2020), autor – Ministerul Justiției, prezentat spre avizare repetată**, și, în limitele competențelor instituției aferente domeniului implementării politicii de modernizare a serviciilor guvernamentale și a guvernării electronice, comunică următoarele.

Reiterăm obiecția formulată la avizarea versiunii inițiale a proiectului și **insistăm asupra excluderii la art. II a normei de abrogare a alineatului (1) al articolului 50 din Legea nr. 246/2018 privind procedura notarială.**

Drept argumente suplimentare menționăm că, prin Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare și a Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare în vederea realizării proiectului „Modernizarea serviciilor guvernamentale”, ratificate prin Legea nr. 25/2018, Republica Moldova s-a angajat în procesul de reinginerie și digitizare a serviciilor publice. Astfel, prin reinginerie și digitizare se urmărește:

automatizarea proceselor - utilizarea mijloacelor tehnice pentru a exclude intervenția forței de muncă umane în activitățile desfășurate ca parte a business-proceselor. Automatizarea poate fi atât completă (participarea umană este exclusă), cât și parțială (o parte a activității este desfășurată de către o persoană, iar altă parte a activității se realizează de către sistemele informaționale);

optimizarea proceselor de lucru - introducerea unor schimbări în business-procese care sunt concepute pentru al îmbunătăți din punct de vedere al unui set de indicatori de performanță stabiliți;

centrarea pe beneficiarii serviciilor publice - o abordare care pune necesitățile oamenilor în miezul fiecărei decizii, de la formularea și elaborarea strategiei, până la punerea în aplicare, care să rezulte într-o experiență de livrare a serviciilor publice rapidă și confortabilă. Acest principiu este deja implementat în mare parte în legislația care reglementează activitatea de afaceri prin mecanisme precum livrarea implicită a serviciilor (fără o solicitare prealabilă), aprobare tacită, etc.;

solicitarea datelor o singură dată - acest principiu asigură că beneficiarii de servicii publice vor prezenta doar o singură dată informațiile necesare prestării serviciilor publice, urmând ca autoritățile publice să captureze această informație

în cel mai bun mod și să facă schimb de informații pe interior între toate instituțiile statului. Oamenii și agenții economici nu trebuie să ofere aceleași informații repetat pentru accesarea serviciilor publice. Principiul „o singură dată” îmbunătățește experiența generală în ceea ce privește beneficierea de servicii publice și face prestarea serviciului rapidă și eficientă;

utilizarea soluțiilor tehnologiei informației și comunicațiilor în prestarea serviciilor publice - serviciile electronice au transformat din temelie modalitatea de interacțiune a autorităților cu beneficiarii, de la guvernare și implementare a politicilor până la solicitarea și prestarea propriu-zisă a serviciilor. Multe țări printre care și Olanda, Marea Britanie, Noua Zeelandă, Letonia, Estonia, ș.a.. utilizează e-serviciile pentru a răspunde mai bine necesităților crescânde ale propriilor cetățeni. Tranziția la prestarea serviciilor publice prin intermediul canalelor electronice trebuie aplicată de către instituțiile guvernamentale, pentru a beneficia de o mai mare eficiență a proceselor de lucru și pentru a spori accesul beneficiarilor la informații și servicii.

În aceeași ordine de idei, remarcăm că intențiile statului de reformare a serviciilor publice prin includerea tehnologiilor informaționale rezidă și din alte acte normative, cum ar fi: Legea nr.467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, Legea nr.71/2007 cu privire la registre, Legea nr.142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate, Hotărârea Guvernului nr.760/2010 cu privire la Instituția publică „Agenția de Guvernare Electronică”, Hotărârea Guvernului nr.709/2011 cu privire la unele măsuri în domeniul e-Transformare a guvernării, Hotărârea Guvernului nr.716/2015 cu privire la Consiliul național pentru reforma administrației publice, Hotărârea Guvernului nr.222/2011 cu privire la crearea Consiliului coordonatorilor pentru e-Transformare, Hotărârea Guvernului nr.562/2006 cu privire la crearea sistemelor și resurselor informaționale automatizate de stat, Hotărârea Guvernului nr.414/2018 cu privire la măsurile de consolidare a centrelor de date în sectorul public și de raționalizare a administrării sistemelor informaționale de stat etc.

Prin prisma celor menționate, considerăm că **intervenția respectivă în articolul 50 din Legea nr.246/2018 contravine angajamentelor de reinginerie și digitizare a serviciilor publice și ignoră cadrul normativ de susținere a procesului de e-Transformare a guvernării**, păstrând *status quo*-ul actual în care cetățenii ce beneficiază de anumite servicii notariale sunt nevoiți să suporte cheltuieli financiare și de timp suplimentare pentru a se prezenta la o autoritate publică care să ia cunoștință cu actul încheiat și autentificat notarial.

Totodată, considerăm că sunt defectuoase argumentele autorului din nota informativă și sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect precum că abrogarea normei respective este condiționată prin „*imposibilitatea aplicării acestuia în prezenta redacție din motivul necorelării cu prevederile Codului civil*”. Astfel, respectându-se principiile activității de legiferare, această neconcordanță ar putea fi soluționată prin completarea proiectului cu amendamente de rigoare la Codul civil, dar nu la modificarea legii speciale - Legea privind procedura notarială.

Referitor la motivul privind „lipsa condițiilor tehnice de accesare a registrelor pentru efectuarea înregistrării de către notari”, este necesar să menționăm că semnătura electronică necesară a fi aplicată în registrul bunurilor imobile este funcțională și poate fi acordată notarilor în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 405/2014 privind serviciul electronic guvernamental integrat de semnătură electronică (MSign). Este puțin probabil că „lipsa condițiilor tehnice” s-ar datora lipsei de calculatoare, deoarece actele notariale sunt întocmite de notari la calculatoarele de care dispun deja. De asemenea, în condițiile în care, la moment, nu există o interfață creată pentru a acorda notarilor accesul la Registrul bunurilor imobile, atunci aceasta urmează a fi instituită.

Pornind de la cele expuse, **propunem menținerea articolului 50 alineatul (1) din Legea nr. 246/2018** și consolidarea eforturilor Ministerului Justiției în vederea aducerii Codului civil în concordanță cu dispozițiile concurente din legea în cauza. În opinia noastră, această soluție va contribui la dinamizarea procesului de e-Transformare a serviciului de înregistrare a drepturilor reale în Registrul bunurilor imobile, prin simplificarea acestuia și oferirea posibilității cetățenilor de a beneficia de serviciul respectiv prin intermediul notarilor, ca și exponenți ai puterii de stat.

Director adjunct

Digitally signed by Ursoi Gheorghe
Date: 2020.11.05 12:36:42 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Gheorghe URSOI

*Ex.: Dumitru Botea,
e-mail: dumitru.botea@egov.md,
tel.: 022 820028
061 000493*

Republic of Moldova, Chișinău, MD-2012, 42 B, Alexandr Pușkin st.
Phone: +373 22 820 026, email: office@egov.md, web: <http://www.egov.md>

Nr. 3007 - 82 din 22.11.2021
La nr. 03/9222 din 18.11.2021

Ministerul Justiției

Instituția publică „Agenția de Guvernare Electronică” a examinat **proiectul definitivat al hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (număr unic 176/MJ/2020), autor – Ministerul Justiției, prezentat spre avizare repetată, și, în limitele competențelor instituției de implementare a politicii în domeniile modernizării serviciilor guvernamentale și a guvernării electronice, comunicăm următoarele obiecții la **art.II** din proiectul de lege (amendamente la Legea nr.246/2018 privind procedura notarială):**

1. Este necesar de revizuit redacția propusă pentru **articolul 32 alineatul (1)** și, în particular, textul *„solicitantul actului notarial de asemenea poate prezenta notarului pe lângă actele necesare pentru valabilitatea actului notarial întocmit și extrasele din registrele de publicitate ținute în formă electronică”*. Această prevedere, în formula propusă, contravine cadrului general de interoperabilitate, definit de Legea nr.142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate și Hotărârea Guvernului nr.211/2019 cu privire la platforma de interoperabilitate (MConnect). Astfel, revizuirea acestor prevederi, va exclude situațiile de interpretare extensiv defavorabilă a normei prenotate, în raport cu beneficiarii actelor notariale, or informația/datele din registrele de stat sunt puse la dispoziția notarilor, în regim automatizat, în timp real, autentic, integru și veridic, prin intermediul platformei de interoperabilitate (MConnect), în raport de drepturile lor, temeiul și scopul legal concret. Practica demonstrează numeroase cazuri de viciere a datelor/actelor (extraselor) prezentate pe suport de hârtie, astfel încât prin accesarea acestor date în regim real prin platforma MConnect, vor fi excluse aceste situații de risc. În completarea argumentelor respective, art.29 alin.(2) din Legea nr.71/2007 cu privire la registre, statuează că acordarea accesului la datele din registru se efectuează în conformitate cu legislația în vigoare cu privire la schimbul de date și interoperabilitate.

Totodată, obiectivul platformei de interoperabilitate (MConnect) este de a asigura accesul controlat la informație pentru entitățile ce dețin un temei și scop legal de a prelucra seturi concrete de date, în scopul realizării atribuțiilor lor legale, executării sarcinilor de interes public, prestării unor servicii, exercitării prerogativelor de autoritate publică.

2. Menținem obiecția formulată la avizarea versiunii inițiale a proiectului (*avizul nr.3007-37 din 26.03.2020*), avizarea repetată (*avizul nr.3007-106 din 05.11.2020*) și insistăm asupra excluderii normei de abrogare a **alineatului (1) al articolului 50**.

În acest context, considerăm că argumentele autorului prezentate în sinteză ce țin de „imposibilitatea aplicării acestuia în prezenta redacție din motivul necorelării cu prevederile Codului civil” și „lipsa condițiilor tehnice de accesare a registrelor pentru efectuarea înregistrării de către notari”, nu sunt suficient de fondate, iar excluderea acestei norme nu va contribui la creșterea calității actului notarial și a eficienței notarilor. Mai mult, considerăm că excluderea acestui alineat *nu corespunde* acțiunilor prioritare în domeniul „Justiție și anti-corupție” din Programul de activitate al Guvernului „MOLDOVA VREMURILOR BUNE”, care constau în consolidarea profesiilor juridice în sistemul de drept național, inclusiv notariatul, și implementarea și consolidarea utilizării tehnologiilor informaționale în sectorul justiției, și *contravine* obiectivelor din Programul de guvernare ce țin de domeniul „Transformării digitale”, care sunt orientate spre încorporarea în sistemul public instrumentelor digitale noi, care ar ușura viața și activitatea cetățenilor și comunicarea lor cu statul, fiind centrate pe cetățean, cu mai puține vizite la ghișeu și cu mai puține documente pe hârtie.

Constatăm că proiectul prevede doar o abrogare formală a normei în cauză, fără a identifica, spre regret, soluții pentru asigurarea aplicării de către notari a dispoziției legale respective. De altfel, conform sintezei la proiect, însăși unii reprezentanți ai comunității de notari s-au pronunțat în defavoarea abrogării normei legale enunțate și au menționat despre necesitatea instituirii unui mecanism real de aplicare a acesteia.

Pornind de la cele expuse, insistăm asupra menținerii articolului 50 alineatul (1) din Legea nr. 246/2018 privind procedura notarială și propunem ca eforturile Ministerului Justiției să se îndrepte spre aducerea Codului civil în concordanță cu dispozițiile concurente din legea în cauză. Totodată, manifestăm deschiderea totală și disponibilitatea participării în cadrul unei ședințe interinstituționale, cu participarea Instituției publice „Agenția Servicii Publice”, în calitate de registrator în Registrul bunurilor imobile, pentru identificarea unei soluții tehnice ce ar asigura aplicarea întocmai a legii în speță, în interesul, în primul rând, al beneficiarilor serviciilor notariale și, după, doar nu în ultimul rând, a notarilor.

Director

Digitally signed by Tumuruc Olga
Date: 2021.11.22 16:33:04 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Olga TUMURUC

Ex.: Vlad Luca,
e-mail: vlad.luca@egov.md
tel.: 062061565

Republic of Moldova, Chișinău, MD-2012, 42 B, Alexandr Pușkin st.
Phone: +373 22 820 026, email: office@egov.md, web: <http://www.egov.md>

Nr. 3007 - 99 din 23.12.2021
La nr. _____ din _____

Cancelaria de Stat

copie: Ministerul Justiției

dlui Iurie ȚURCANU,
viceprim-ministru pentru digitalizare

Instituția publică „Agenția de Guvernare Electronică”, luând în considerare sarcinile stabilite în ședința operativă la Prim-ministru al Republicii Moldova din 20.12.2021 (*Procesul-verbal nr.34 din 20.12.2021*), a examinat scrisoarea Ministerului Justiției nr. 03/10476 din 22.12.2021 cu referire la **proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (număr unic 176/MJ/2020), autor – Ministerul Justiției**, și comunicăm că menținem obiecția formulată la modificarea propusă de autor la art. 32 alin. (1) din Legea nr.246/2018 privind procedura notarială (*Art. II din proiectul de lege*), expusă în pct.1 din avizul Agenției nr.3007-82 din 22.11.2021, deoarece aceasta vine în contradicție cu politicile și prioritățile Guvernului în domeniul digitalizării.

Totodată, *pentru ajunge la un consens cu autorul*, în scopul asigurării interpretării și aplicării viitoare corecte a articolului amendat, **propunem, ca primă opțiune, de exclus din redacția nouă a alin. (1) al art. 32 propoziția a doua** („În acest scop, solicitantul actului notarial, de asemenea, poate prezenta notarului pe lângă actele necesare pentru valabilitatea actului notarial întocmit și extrasele din registrele de publicitate ținute în formă electronică”) **sau, ca a doua opțiune, de renunțat la modificarea respectivă și de lăsat alineatul respectiv în redacția lui actuală.**

Ca și argumente suplimentare în susținerea acestei obiecții, menționăm că redacția propusă de autor va crea, în opinia noastră, confuzie pentru solicitantul actului notarial, în privința *formatului extraselor* pe care acesta urmează să le prezinte notarului – în original sau în format electronic, *datei emiterii acestora* de către autoritățile competente și, nu în ultimul rând, va pune pe seama solicitantului *suportarea unor cheltuieli deloc de neglijat pentru obținerea acestor extrase* – asta în condițiile în care, la moment, notarii au acces, în timp real, la datele din registrele de stat prin intermediul platformei de interoperabilitate (MConnect), instituită de Guvern

Director

Digitally signed by Tumoruc Olga
Date: 2021.12.23 11:59:52 BET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Olga TUMURUC

Ex.: Vlad Luca,
e-mail: vlad.luca@egov.md
tel.: 062061565

AGENȚIA SERVICIILOR PUBLICE A REPUBLICII MOLDOVA
PUBLIC SERVICES AGENCY OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

MD-2012, municipiul Chișinău, str. Aleksandr Pușkin, 42 42 Aleksandr Pushkin str., MD-2012 Chișinău
Tel.: +373 22 50 46 54 Fax: +373 22 21 22 59 e-mail: asp@asp.gov.md, web: asp.gov.md

26.11.2021 nr. 01/9132

La nr. 03/9222 din 18.11.2021

Ministerul Justiției

Agencia Serviciilor Publice a examinat în limita competenței funcționale proiectul de Lege privind modificarea unor acte normative (Legea nr.69/2016 cu privire la organizarea activității notarilor și Legea nr.246/2018 privind procedura notarială) și comunică lipsa de obiecții și propuneri.

Director

Mircea EȘANU

CAMERA NOTARIALĂ

adresa: MD-2012, mun. Chișinău, str. București 90, of.16
www.cnm.md; camera.notariala@cnm.md, (022) 000 701, (022) 000 702

Nr. 320 din 22 noiembrie 2021
la nr. 03/9222 din 18.11.2021

Domnului Iulian RUSU
Secretar de stat al Ministerului Justiției
secretariat@justice.gov.md

Camera Notarială a examinat proiectul Hotărârii Guvernului, privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (Legea nr.69/2016, cu privire la organizarea activității notarilor și Legea nr.246/2018, privind procedura notarială) și formulează următoarele propuneri și obiecții:

Art.I – Legea nr.69/2016 cu privire la organizarea activității notarilor:

- Ref. modificarea art.22 alin.(2) lit.d): considerăm că existența Regulamentului, privind criteriile și modalitatea de determinare a plafonului veniturilor realizate din activitatea notarială, ar asigura evitarea unor controverse în fiecare caz când va fi necesar să se determine mărimea venitului minim; excluderea Regulamentului presupune o mai mare flexibilitate, dar ar crea dificultăți și controverse inclusiv în formula de calcul prevăzută de art. 8 din Regulamentul privind stabilirea numărului necesar de notari și actualizarea numărului de locuri de notar, aprobat prin OMJ nr. 813 din 11.10.2017.

- Ref. modificarea art.24 alin. (1¹), art. 25 alin. (1¹), art. 46 alin. (3), art. 52 alin. (2¹), art. 68 alin. (1¹), în cazul în care se decide modificarea în cauză, considerăm că se dublează sintagma "pentru motive temeinice" / "care fac imposibilă prezența fizică a membrilor la ședințele acesteia", astfel propunem a se specifica "pentru motive temeinice", fiind suficient de clar.

- Ref. modificarea art.24 alin. (1¹), art. 25 alin. (1¹), art. 46 alin. (3), art. 52 alin. (2¹), art. 68 alin. (1¹), privind modul de desfășurare a ședințelor în regim on-line în modul stabilit de Legea nr.249/2020 privind modificarea Legii nr.69/2016, indicăm asupra următoarelor:

Amendamentele introduse prin Legea nr.249/2020, în partea ce ține de organizarea și desfășurarea ședințelor la distanță conform unui regulament aprobat de către Ministerul Justiției, nu s-au dovedit a fi o soluție pentru deblocarea activității organelor Camerei Notariale în condițiile imposibilității desfășurării ședințelor cu prezența fizică a membrilor, din cauza neaprobării regulamentului privind desfășurarea ședințelor on-line de către Ministerul Justiției.

Ajustarea propusă în proiectul de lege de stabilire a modului de desfășurare la distanță a ședințelor Comisiei de licențiere și a Colegiului disciplinar, conform unui regulament aprobat de Ministerul Justiției, este potrivită.

Însă, ajustările propuse la modul de desfășurare la distanță a ședințelor organelor colegiale ale Camerei Notariale (art.46 alin.(3), necesită unele rectificări. Menționăm că în cadrul ședinței extraordinare a Adunării Generale a Notarilor din 23.07.2021, au fost aprobate modificări la Statutul Camerei Notariale, cu prevederi privind posibilitatea convocării și desfășurării în regim on-line a ședințelor organelor colegiale ale Camerei Notariale, după cum urmează: *"Articolul 36¹. Ședințele organelor colegiale ale Camerei Notariale pot fi desfășurate cu prezența fizică a membrilor săi sau la distanță, în regim on-line, prin intermediul mijloacelor de comunicații electronice, precum sistemul de teleconferință sau videoconferință. Desfășurarea ședinței cu prezența fizică a membrilor săi sau în regim on-line se decide de organul competent de convocarea acesteia."*

Adunarea generală a notarilor a optat pentru posibilitatea desfășurării în regim online a ședințelor organelor colegiale ale Camerei Notariale fără a se limita doar la cazul situațiilor excepționale generate de epidemii, pandemii, calamități naturale sau pentru motive temeinice după cum se propune în proiectul de lege, ci să reprezinte o alternativă de desfășurare a acestora în condiții obișnuite, iar modul de desfășurare al ședinței (cu prezență fizică sau on-line), se va decide de organul competent de convocarea acesteia (ex. președintele Camerei Notariale în anunțul de convocare a ședinței Consiliului Camerei Notariale, va decide desfășurarea acesteia cu prezență fizică sau la distanță). Procedura de organizare și desfășurare la distanță a ședințelor organelor colegiale urmează a fi stabilită în regulamentul Camerei Notariale, în Statut regăsindu-se prevederea generală.

Această prevedere a fost considerată necesară, deoarece notarii care sunt membri ai organelor colegiale ale Camerei Notariale își desfășoară activitatea în diverse localități ale țării, iar deplasarea la sediul Camerei Notariale din mun. Chișinău, de fiecare dată crează dificultăți în exercitarea mandatului său, iar condiționarea desfășurării ședinței în regim on-line doar pentru motive temeinice, limitează cazurile în care ar putea fi aplicată. Spre exemplu, 3 dintre membrii Consiliului Camerei Notariale, 2 dintre membrii Comisiei de etică, 2 dintre membrii Comisiei de cenzori, sunt notari cu teritoriile de activitate în afara mun. Chișinău.

Situația epidemiologică, determinată de răspândirea virusului SARS-CoV-2, a demonstrat că desfășurarea ședințelor prin intermediul mijloacelor electronice de comunicare este o soluție viabilă, ce asigură atât funcționalitatea Camerei Notariale, cât și protejarea membrilor Camerei Notariale.

Ca urmare, redacția art.46 alin.(3), propusă în proiectul de lege contravine modificărilor deja aprobate în Statutul Camerei Notariale, motiv pentru care este necesară ajustarea acesteia după cum urmează:

"(3) Ședințele organelor colegiale ale Camerei Notariale pot fi desfășurate cu prezența fizică a membrilor săi sau la distanță, în regim on-line, prin intermediul mijloacelor de comunicații electronice, precum sistemul de teleconferință sau videoconferință. Desfășurarea ședinței cu prezența fizică a membrilor săi sau în regim on-line se decide de organul competent de convocarea acesteia."

Aprobarea redacției propuse va impune necesitatea modificării repetate a Statutului Camerei Notariale, ceea ce contravine principiului autoadministrării organului profesional și poziției Ministerului Justiției, de stabilire a regulilor de convocare în regim on-line a ședințelor organelor colegiale de sine-stătător. Solicităm oportunitatea de a decide ce act normativ își va consfinți regulile de desfășurare a ședințelor on-line: în Statut sau într-un regulament separat să fie lăsată pe seama Camerei Notariale.

Ref. completarea art.31 alin.(1) cu prevederea "Nu se admite schimbul teritoriului de activitate între notari". Salutăm propunerea de a prevedea expres că între notari nu se admite schimbul teritoriului de activitate, astfel, aceasta va permite să se excludă asemenea practici.

Dar, considerăm imperios necesar de a prevedea în mod expres că notarii care au activat nu mai puțin de cinci ani, să aibă un drept prioritar de a ocupa locurile vacante scoase la concurs. În acest sens propunem completarea art. 23 alin (2) cu o nouă propoziție cu următorul conținut "Locurile vacante de notar scoase la concurs sînt atribuite în mod prioritar notarilor care au activat cel puțin cinci ani în ultimul teritoriu de activitate și și-au exprimat dorința de a schimba teritoriul de activitate". În măsura în care mai mulți notari întrunesc condițiile necesare pentru schimbarea teritoriului de activitate și au manifestat dorința de a schimba teritoriul de activitate locul se va atribui în bază de concurs între acești notari." Acest lucru rezultă din textul propus și legea în vigoare.

- Ref. completarea art.50 alin. (3), privind atribuțiile Președintelui Camerei Notariale susținem la litera a) cuvintele "reprezintă Camera Notarială" să se substituie cu cuvintele: "conduce Camera Notarială și o reprezintă".

- Ref. completarea art. 51 alin.(4), privind atribuțiile secretarului general al Camerei Notariale, este necesară o completare privind atribuțiile, în special, de reprezentare ale secretarului general în exercitarea atribuțiilor de organizare a activității și de gestiune economico-financiară a Camerei Notariale, fiind responsabil pentru formarea și gestionarea corectă a bugetului Camerei Notariale. Prin urmare se propune a completa articolul 51 alin.4 cu litera a¹ astfel:

„a¹) reprezintă Camera Notarială în fața autorităților publice, inclusiv a instanțelor judecătorești, persoanelor fizice și juridice în limitele necesare pentru exercitarea atribuțiilor prevăzute de lege. Secretarul General are obligația să consulte Președintele Camerei Notariale privind poziția pe care urmează să o exprime și să respecte recomandările primite, atunci cînd reprezintă Camera Notarială în relațiile cu autoritățile publice, inclusiv în instanțele de judecată, cu persoane fizice și juridice".

Art. II – Legea nr.246/2018 privind procedura notarială

- Ref. modificarea art.32 alin.(1): Camera Notarială optează ca, la autentificarea actelor de dispoziție, originalele documentelor justificative necesare pentru întocmirea actului notarial se anexează și se păstrează în arhiva activității notariale împreună cu exemplarul actului notarial păstrat în arhiva notarului, în original. În cazul în care originalele documentelor justificative nu pot fi reținute în arhiva notarului (ex. înstrăinarea cotei-părți din bun) se propune păstrarea în arhiva notarului doar a copiei simple a acestuia, cu efectuarea mențiunii că acesta a fost verificat de notar și restituit solicitantului, cu aplicarea semnăturii și a ștampilei notarului.

Păstrarea în arhiva notarială a copiei simple a documentelor justificative vine să simplifice munca notarului la autentificarea actelor de dispoziție și să scutească părțile de cheltuielile suplimentare pentru legalizarea copiilor documentelor justificative. Din practica notarială avem cazuri în care documentele justificative prezentate sunt voluminoase, iar legalizarea copiilor presupune cheltuieli considerabile care nu servesc părților actului notarial, ci doar pentru păstrarea acestora în arhiva notarială. La îndeplinirea actelor notariale, notarul verifică legalitatea actelor prezentate și poartă răspundere pentru legalitatea actului întocmit, și nu există motive pentru a pune la îndoială corespunderea copiei reținute în arhiva notarială cu originalul verificat de către notar. Notarul are competența de certificare a unor fapte, iar cazul reținerii de către notar a unei

copii simple a originalelor documentelor justificative reprezintă în esență o certificare a corespunderii copiei cu originalul, însoțită de semnătura și ștampila notarului.

Prin urmare, propunem excluderea din redacția art.32 alin.(1) a sintagmei "legalizată" cu expunerea după cum urmează:

"(1) La autentificarea actelor de dispoziție, notarul solicită prezentarea actelor de proprietate în original și verifică datele din Registrul de stat al populației, Registrul de stat al persoanelor juridice și al întreprinzătorilor individuali, Registrul bunurilor imobile, Registrul garanțiilor reale mobiliare și alte registre de publicitate, ținute în formă electronică. În acest scop, solicitantul actului notarial, de asemenea, poate prezenta notarului pe lângă actele necesare pentru valabilitatea actului notarial întocmit și extrasele din registrele de publicitate ținute în formă electronică. **Toate documentele justificative prezentate de către solicitant se anexează la actul notarial păstrat în arhiva notarului, în original, copii legalizate sau, după caz, în copii pe care notarul certifică faptul prezentării și restituirii originalului.**

În cazul în care originalele documentelor justificative necesare pentru întocmirea actului notarial nu pot fi reținute în arhiva notarului, notarul reține copia acestora, pe care se face mențiunea că originalul a fost prezentat, verificat și restituit de notar (numele, prenumele), cu data și semnătura solicitantului actului notarial. Pe originalul documentului justificativ al dreptului de proprietate asupra bunului se face mențiunea despre înstrăinare, cu aplicarea semnăturii și a ștampilei notarului."

- Ref. modificarea art.36 lit. c), considerăm inutilă completarea cu textul "în cazul unității în condominiu", deoarece în cazul bunului viitor unitatea în condominiu încă nu există.

- Ref. modificarea art.44 alin.(5): redacția propusă este neclară în ceea ce privește locul păstrării în arhiva activității notariale a declarației comune a persoanelor atrase la întocmirea testamentului (martori, interpret autorizat, traducător autorizat, persoana care semnează testamentul în locul testatorului, executorul testamentar), cu referire la obligația păstrării secretului întocmirii testamentului: se va păstra împreună cu testamentul sau separat. În mod firesc, exemplarul testamentului din în arhiva notarului se păstrează împreună cu toate declarațiile, motiv pentru care *propunem* următoarea redacție a art.44 alin.(5) propoziția a doua: "La exemplarul testamentului din arhiva activității notariale se va anexa declarația comună a persoanelor atrase privin obligația de păstrare a secretului întocmirii testamentului".

- Ref. excluderea art.50, Camera Notarială nu susține propunerea de abrogare a art.50, dar solicită identificarea unui mecanism realizabil pentru înregistrarea provizorie a dreptului în Registrul bunurilor imobile, și amânarea intrării în vigoare a prevederilor date până la crearea condițiilor tehnice necesare.

Notarii susțin aspirațiile statului de dezvoltare a sistemelor informaționale și implementarea tehnologiilor informaționale în activitatea notarială pentru a asigura o maximă siguranță a protecției dreptului de proprietate, însă propunerea de abrogare a art.50 din Legea nr.246/2018 reprezintă un pas înapoi în acțiunile de digitalizare a serviciilor publice. Reglementarea posibilității efectuării de către notar a înregistrării dreptului în Registrul bunurilor imobile se prezintă ca un instrument benefic atât pentru siguranța circuitului civil, cât și pentru asigurarea apărării drepturilor și intereselor solicitanților actelor notariale, dar și pentru simplificarea procedurii de obținere a imobilelor în proprietate.

Chiar dacă sistemul informațional cadastral actual nu permite efectuarea înscrierilor în RBI de alte autorități și persoane, Agenția Servicii Publice într-un răspuns către Camera Notarială a menționat că a fost inițiată reingineria proceselor operaționale și sistemelor informaționale cadastrale și au fost contractate servicii de dezvoltare a registrului bunurilor imobile în format electronic (MOLDLIS) în scopul realizării obiectivelor stabilite în Programul strategic de modernizare tehnologică a Guvernării (E-

Transformare) aprobat prin HG Nr.710/2011, sistem care se preconizează a fi pus în exploatare pe parcursul anului 2021. În aceste condiții este prematură decizia autorităților de abrogare a art.50 a Legii procedurii notariale, fiind oportună regândirea mecanismului de implementare a înregistrării provizorii de către notar și asigurarea condițiilor tehnice necesare.

Evoluția sistemelor informaționale și extinderea domeniului de aplicare ale acestora mai ales în condițiile pandemiei mondiale cu COVID-19, care au demonstrat necesitatea digitalizării la maxim a tuturor activităților și serviciilor publice inclusiv a activității notariale este inevitabilă, iar menținerea și dezvoltarea sistemului actual de înregistrarea provizorie tradițională prin adresare la ghișeu reprezintă o stagnare a lucrurilor. În condițiile în care, în perioada pandemiei, mulți notari și registratori din cadrul Agenției Servicii Publice s-au infectat, fiind cazuri de suspendare a activității unei secții întregi, trecerea la înregistrarea de către notar a tranzacției direct în registrul bunurilor imobile, este o necesitate de moment.

Poziția Camerei Notariale este susținută și de Agenția de Guvernare Electronică, care în avizul său a obiectat în privința abrogării alineatului (1) al articolului 50 din Legea nr. 246/2018, menționând că renunțarea la procedura de efectuare de către notari a înregistrării electronice provizorii a actului juridic sau a certificatului notarial în Registrul bunurilor imobile neglijează drepturile și interesele legale ale cetățenilor, care solicită prestarea serviciului notarial respectiv, și nu ține cont de beneficiile ce le sunt oferite prin excluderea necesității de a se deplasa și de a se prezenta fizic, odată în plus, la organele cadastrale teritoriale pentru a efectua înregistrarea în Registrul bunurilor imobile a unui act juridic autentificat notarial sau a certificatului notarial eliberat.

Agenția de Guvernare Electronică a propus expunerea art. 50 în sensul înregistrării electronice provizorii a actului juridic sau a certificatului notarial în Registrul bunurilor imobile imediat după autentificarea actului juridic, iar în situația existenței la moment, a anumitor probleme tehnologice și lipsa condițiilor tehnice de accesare activă de către toți notarii a Registrului bunurilor imobile pentru a efectua aceste înregistrări, completarea cu prevederea de amânarea aplicării a art.50, pe un termen rezonabil, care se propune de a fi stabilit de Ministerul Justiției de comun acord cu Camera Notarială și Agenția Servicii Publice.

Camera Notarială propune aplicarea aceiași proceduri, care în prezent există în competența executorilor judecătorești (de aplicare a interdicțiilor de înstrăinare de către proprietari în alt mod), în coraborare cu prevederile Codului Civil și a Legii cadastrului bunurilor imobile.

Ținând cont de tipurile înregistrărilor posibile în registrul bunurilor imobile, prevăzute de Codul Civil, Camera Notarială propune reglementarea posibilității efectuării de către notar a înregistrării electronice provizorii a dreptului în Registrul bunurilor imobile, după cum urmează:

„Art.50 Notarea în registrul bunurilor imobile din oficiu

(1) Notarea privind autentificarea actului juridic de dispoziție sau eliberarea certificatului notarial susceptibil de înregistrare în Registrul bunurilor imobile se efectuează de către notar prin acces în regim de timp real în registrul bunurilor imobile, în decurs de 24 de ore din momentul autentificării sau eliberării.

(2) Înscriserile în Registrul bunurilor imobile, precum și actele justificative expediate organului cadastral teritorial sunt confirmate prin semnătura electronică aplicată de notar.

(3) Modalitatea de efectuare a înscrierilor de către notar se aprobă de Agenția Servicii Publice.

(4) Accesul în regim de timp real la registrul bunurilor imobile se acordă notarilor de către Agenția Servicii Publice în condițiile legislației în vigoare cu privire la schimbul de date și interoperabilitate.

(5) Notarea în registrul bunurilor imobile se va efectua doar dacă bunurile și drepturile care fac obiectul actului juridic de dispoziție sau certificatului notarial au fost supuse înregistrării de stat.

(6) Prin declarația scrisă părțile actului juridic de dispoziție sau titularii certificatului notarial pot elibera notarul de obligația de efectuare a notării.

(7) Notarea se anulează de către notar sau de drept la momentul înregistrării sau înregistrării provizorii în baza actului juridic de dispoziție sau a certificatului notarial notat și se radiază din registrul bunurilor imobile.

După articolul 50 se introduce un articol 50¹, cu următorul cuprins :

Art.50¹ Înregistrarea și înregistrarea provizorie în Registrul bunurilor imobile de către notar din oficiu.

(1) Notarul care a autentificat actul juridic sau a eliberat un certificat notarial referitor la un drept susceptibil de înregistrare, va întreprinde acțiunile necesare pentru înregistrarea sau înregistrarea provizorie a dreptului în registrul bunurilor imobile.

(2) Înregistrarea și înregistrarea provizorie în registrul bunurilor imobile se va efectua doar dacă au ca obiect drepturile supuse înregistrării, iar notarea se referă la alte drepturi, acte, fapte sau raporturi juridice în legătură cu drepturile înregistrate cuprinse în registru.

(3) Modalitatea de efectuare a înregistrării, înregistrării provizorii și notării de către notarul se aprobă de Ministerul Justiției după consultarea Agenției Servicii Publice și a Camerei Notariale.

(4) Accesul în regim de timp real la registrul bunurilor imobile se acordă notarilor gratuit prin platforma de interoperabilitate sau de către Agenția Servicii Publice în baza acordului încheiat în acest scop.

Fiind conștienți de faptul că la moment nu sunt condițiile tehnice necesare pentru implementarea acestei posibilități, se impune introducerea prevederilor de dispoziții tranzitorii:

"1. Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art.50, care va intra în vigoare în termen de 1 an de la data adoptării prezentei legi precum și a art.50¹, care va intra în vigoare la momentul implementării registrului bunurilor imobile în format electronic, dar nu mai târziu de 1 martie 2023.

2. Ministerul Justiției, în termen de 6 luni de la adoptarea prezentei legi, va elabora și va aproba actele necesare pentru punerea în aplicare a prezentei legi.

3. Guvernul, în termen de 6 luni:

a) va prezenta Parlamentului propuneri privind punerea în concordanță a legislației în vigoare cu prezenta lege;

b) va pune actele sale normative în concordanță cu prezenta lege;

c) va adopta actele normative necesare pentru executarea prezentei legi."

- Ref. completarea art.82 alin.(1), cu sintagma "și solicitate de către titularii acestora" face prevederea dată confuză. În consecință, notarul va putea închide procedura succesorală doar după eliberarea tuturor certificatelor la toți titularii. Trebuie de reținut, că titularii ai drepturilor în cadrul procedurii succesorale sunt moștenitorii, legatarii, creditorii masei succesorale etc, iar un certificat eliberat de notar în cadrul procedurii succesorale poate avea mai mulți titulari (ex. mai mulți moștenitori legali). Practica notarială a demonstrat, că prezentarea în fața notarului a tuturor persoanelor îndreptățite în cadrul procedurii succesorale este dificilă, în condițiile mobilității populației. Din acest motiv, condiționarea închiderii procedurii succesorale la eliberarea tuturor certificatelor care confirmă drepturile rezultate din moștenire prevăzute de Codul Civil și solicitate

de către titularii acestora, va tergiversa închiderea procedurii și va crea dificultăți în activitatea notarului.

Respectiv, *solicităm excluderea completării art.82 alin.(1).*

Reieșind din cele menționate supra, Camera Notarială contează pe suportul și deschiderea Ministerului Justiției în vederea îmbunătățirii cadrului legal în domeniul activității notariale, prin prisma proiectului vizat, solicitând luarea în considerare a propunerilor și obiecțiilor formulate la înaintarea proiectului de lege, precum și optimizării cu alte modificări și completări la legile nr.69/2016 și 246/2018, asupra cărora comisiile de specialitate ale Camerei Notariale vor lucra și vor prezenta ministerului.

Cu înaltă considerație,
Președintele Camerei Notariale

Lilia CHIRTOACĂ

Digitally signed by Chirtoacă Lilia
Date: 2021.11.22 21:20:33 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

